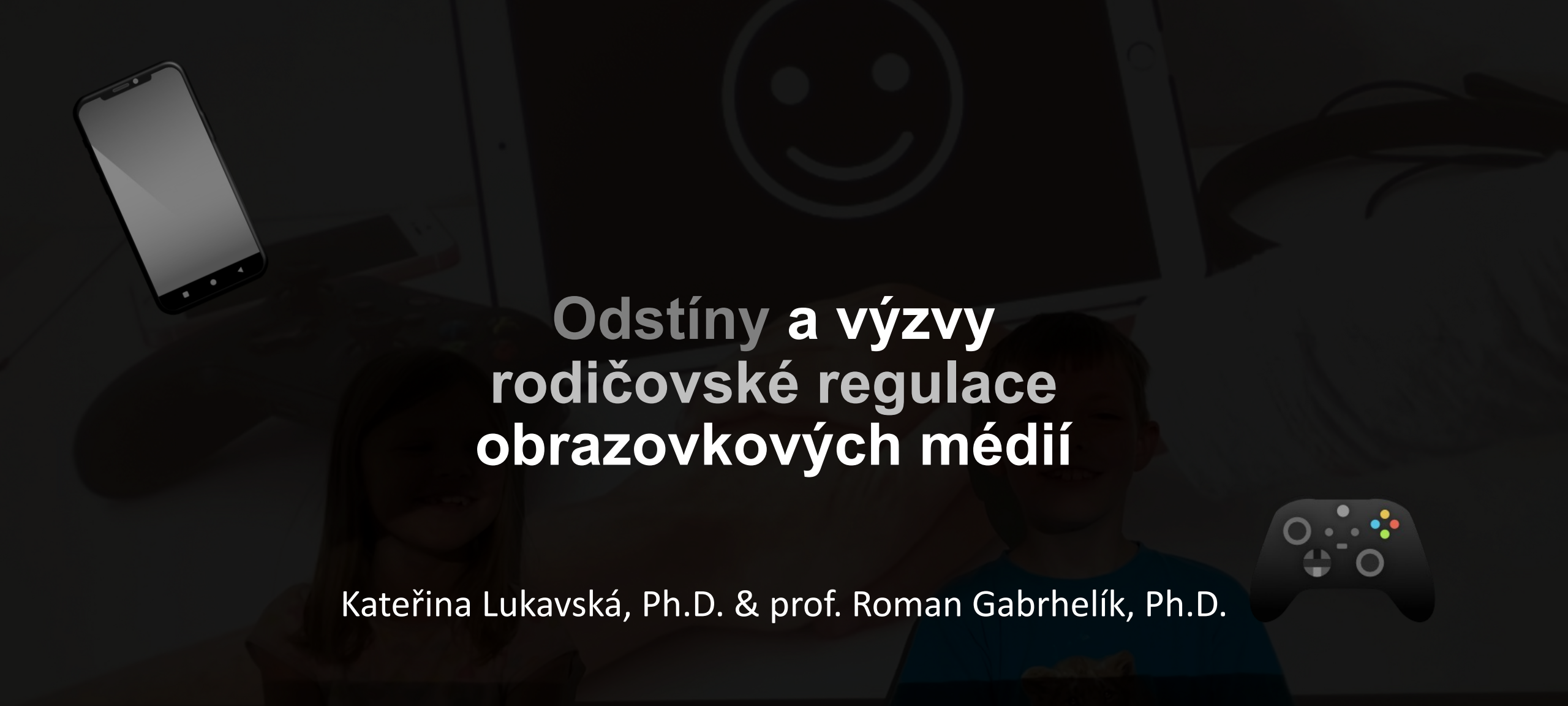

Odstíny a výzvy rodičovské regulace obrazovkových médií

Kateřina Lukavská, Ph.D. & prof. Roman Gabrhelík, Ph.D.

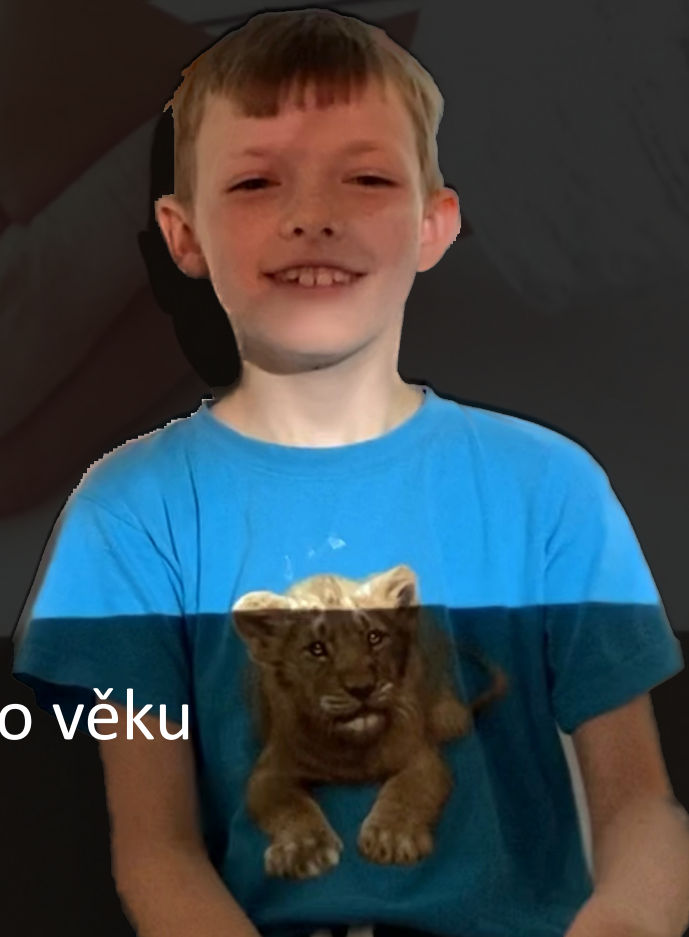
GA ČR 21-31474S Vliv rodičovských výchovných strategií na
míru a způsob užívání digitálních technologií malými dětmi

FACULTY OF EDUCATION
Department of Psychology
Charles University

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

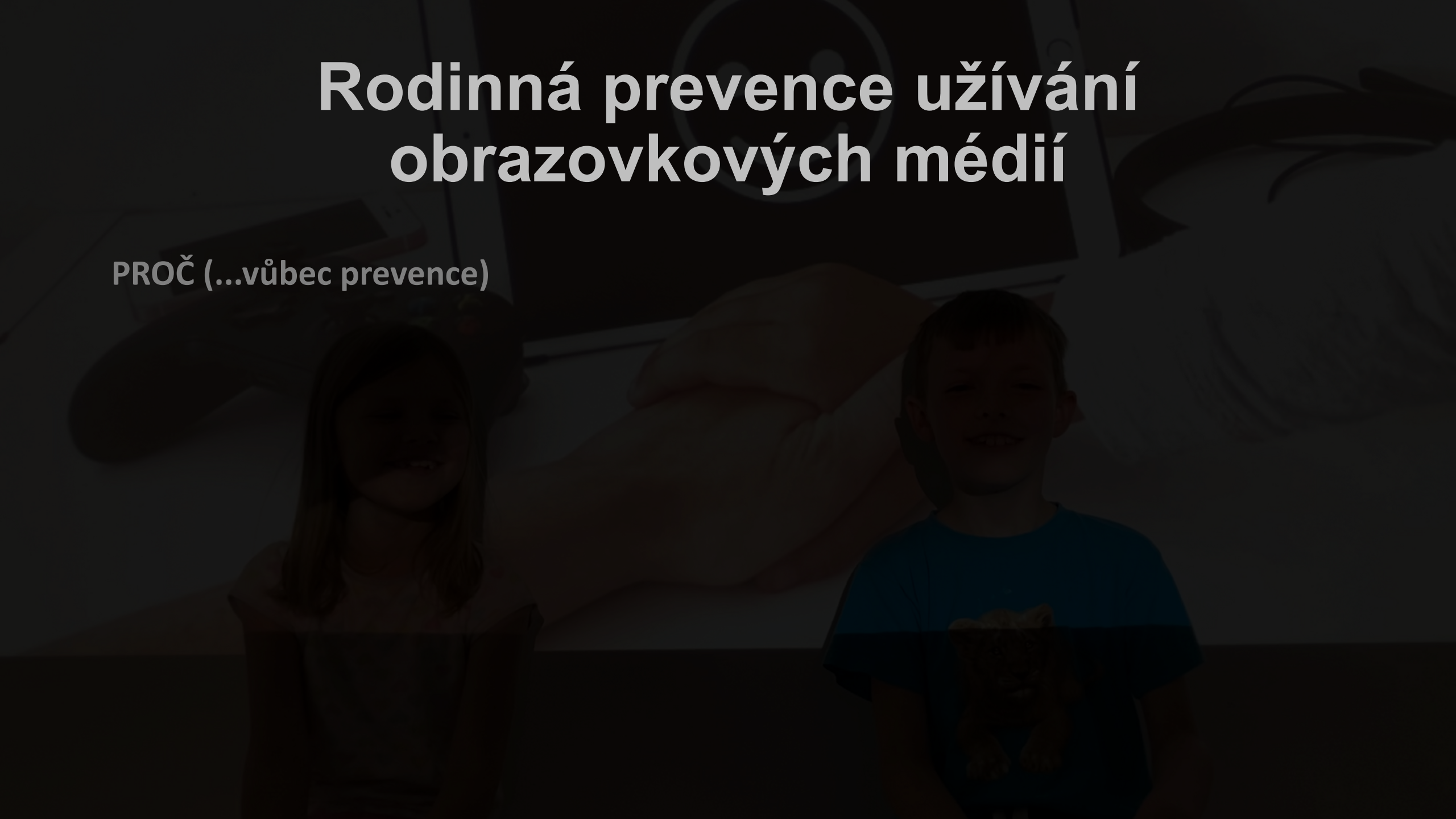
GA ČR 21-31474S

děti mladšího školního věku
(7 –11 let)

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

PROČ (...vůbec prevence)

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

PROČ (...vůbec prevence)

- Americká Akademie Pediatrů (AAP) doporučuje *limitovat čas* strávený před obrazovkami na **2 hodiny denně**

Council on Communications and Media. (2011). Children, Adolescents, Obesity, and the Media. *PEDIATRICS*, 128(1), 201–208. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-1066>

Rodinná prevence užívání obrazových médií

PROČ (...vůbec prevence)

- Americká Akademie Pediatrů (AAP) doporučuje *limitovat čas* strávený před obrazovkami na **2 hodiny denně**
- studie nacházejí asociace mezi zvýšeným časem před obrazovkami a nepříznivým dětským vývojem

• ŠKOLNÍ PROSPĚCH

(Adelantado-Renau et al., 2019)

• POZORNOST

(Cavalli et al., 2021)
(Christakis et al., 2004)

• SPÁNEK

(Cavalli et al., 2021)
(Lan et al., 2020)
(Hale & Guan, 2015)

• DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

(Pagani et al., 2019)

Stiglic, N., & Viner, R. M. (2019). Effects of screentime on the health and well-being of children and adolescents: A systematic review of reviews. *BMJ Open*, 9(1), e023191. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-023191>

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

PROČ (...vůbec prevence)

- Americká Akademie Pediatrů (AAP) doporučuje *limitovat čas* strávený před obrazovkami na **2 hodiny denně**
- vyšší čas před obrazovkami je asociován s vyšším rizikem rozvoje problémového používání

Rega, V.; Gioia, F.; Boursier, V. Problematic Media Use among Children up to the Age of 10: A Systematic Literature Review. Int. J. Environ. Res. Public Health 2023, 20, 5854. <https://doi.org/10.3390/ijerph20105854>

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

PROČ (...právě rodinná)

- rodiče jsou efektivní prvek prevence jiných typů RCh (alkohol, marihuana...)
- kdo jiný?

ZÁKAZ PRODEJE
ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ
OSOBÁM MLADŠÍM 18 LET

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

PROČ (...právě rodinná)

- rodiče jsou efektivní prvek prevence jiných typů RCh (alkohol, marihuana...)
- kdo jiný?

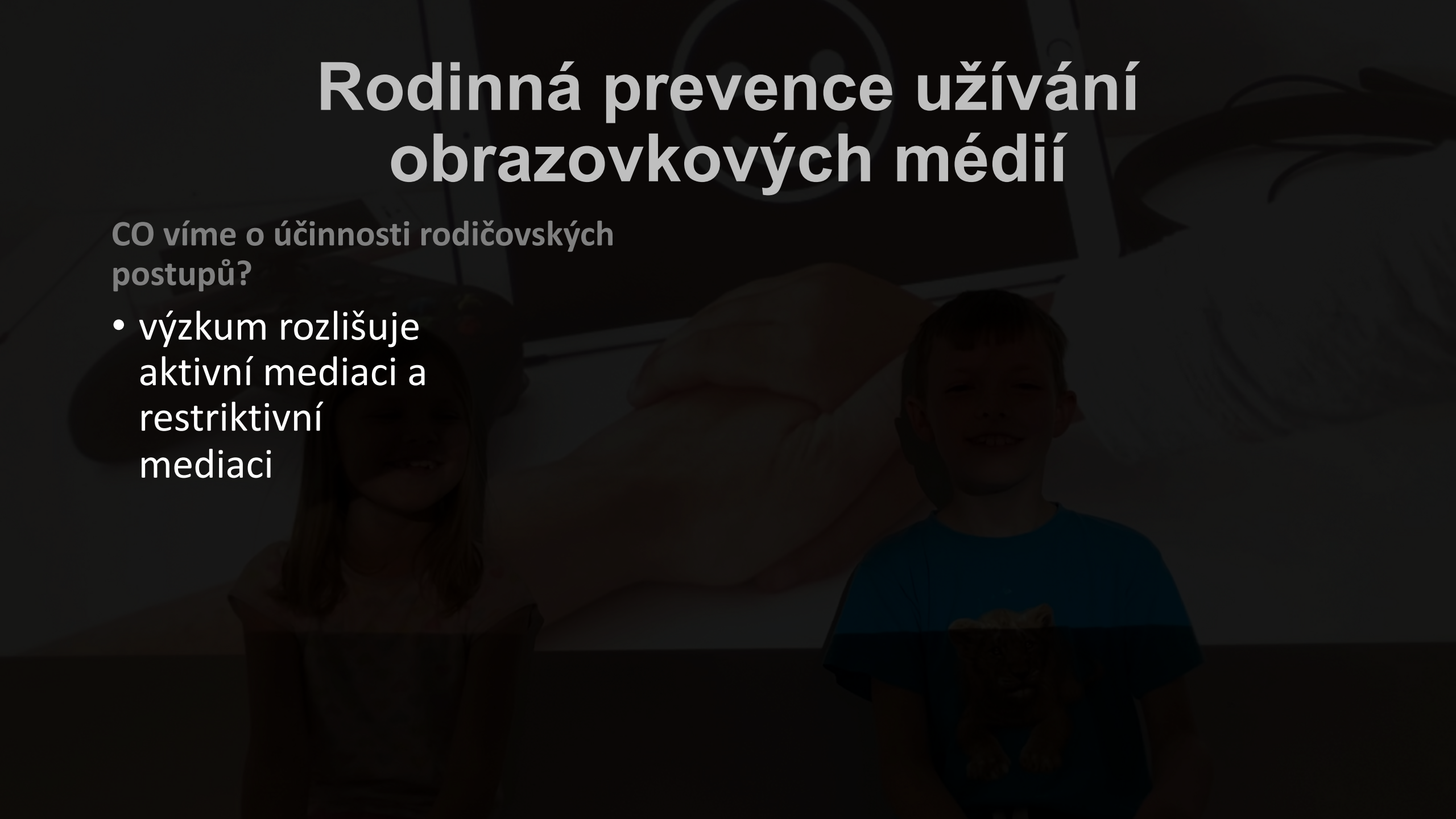
ZÁKAZ PRODEJE
ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ
OSOBÁM MLADŠÍM 18 LET

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

CO víme o účinnosti rodičovských
postupů?

- výzkum rozlišuje
aktivní mediaci a
restriktivní
mediaci

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

CO víme o účinnosti rodičovských
postupů?

- výzkum rozlišuje
aktivní mediaci a
restriktivní
mediaci

Komunikace
Podpora

–

*“povídám si o... / vysvětluji...
/ poslouchám...”*

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

CO víme o účinnosti rodičovských
postupů?

- výzkum rozlišuje
aktivní mediaci a
**restriktivní
mediaci**

Zákazy
Omezení

–

*“sleduji / nastavuji pravidla
/ zakazuji...”*

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

CO víme o účinnosti rodičovských
postupů?

- nižší screen time u menších dětí
- ale žádný vztah s problémovým
používáním obrazovek

Zákazy
Omezení

Lukavská, K., Hrabec, O., Lukavský, J., Demetrovics, Z., & Király, O. (2022). The associations of adolescent problematic internet use with parenting: A meta-analysis. *Addictive Behaviors*, 135, 107423.

Fam, J. Y., Männikkö, N., Juhari, R., & Kääriäinen, M. (2022). Is parental mediation negatively associated with problematic media use among children and adolescents? A systematic review and meta-analysis. *Canadian Journal of Behavioural Science*

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

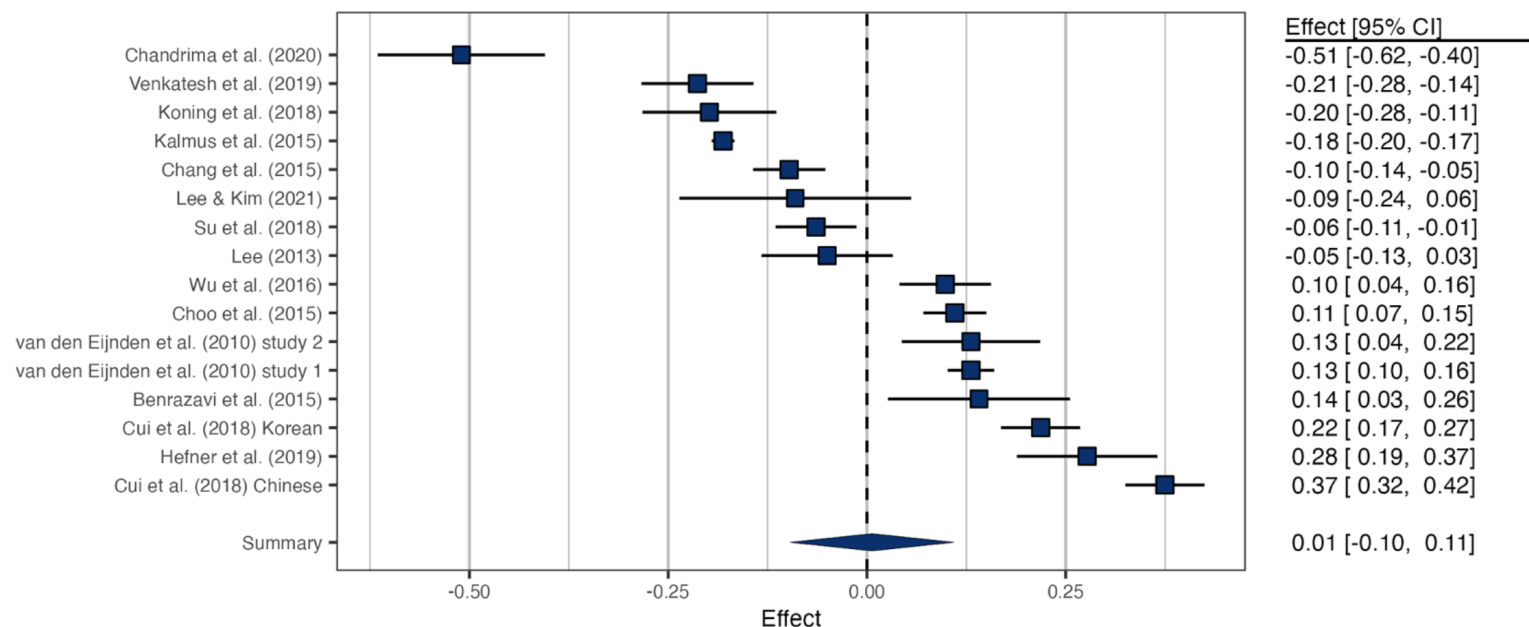

Fig. 6. The Effects of Restrictive Mediation on Problematic Internet Use.

- u starších adolescentů (nad 14 let):

$$r = .25 [.05, .44]$$

Lukavská, K., Hrabec, O., Lukavský, J., Demetrovics, Z., & Király, O. (2022). The associations of adolescent problematic internet use with parenting: A meta-analysis. *Addictive Behaviors*, 135, 107423.

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

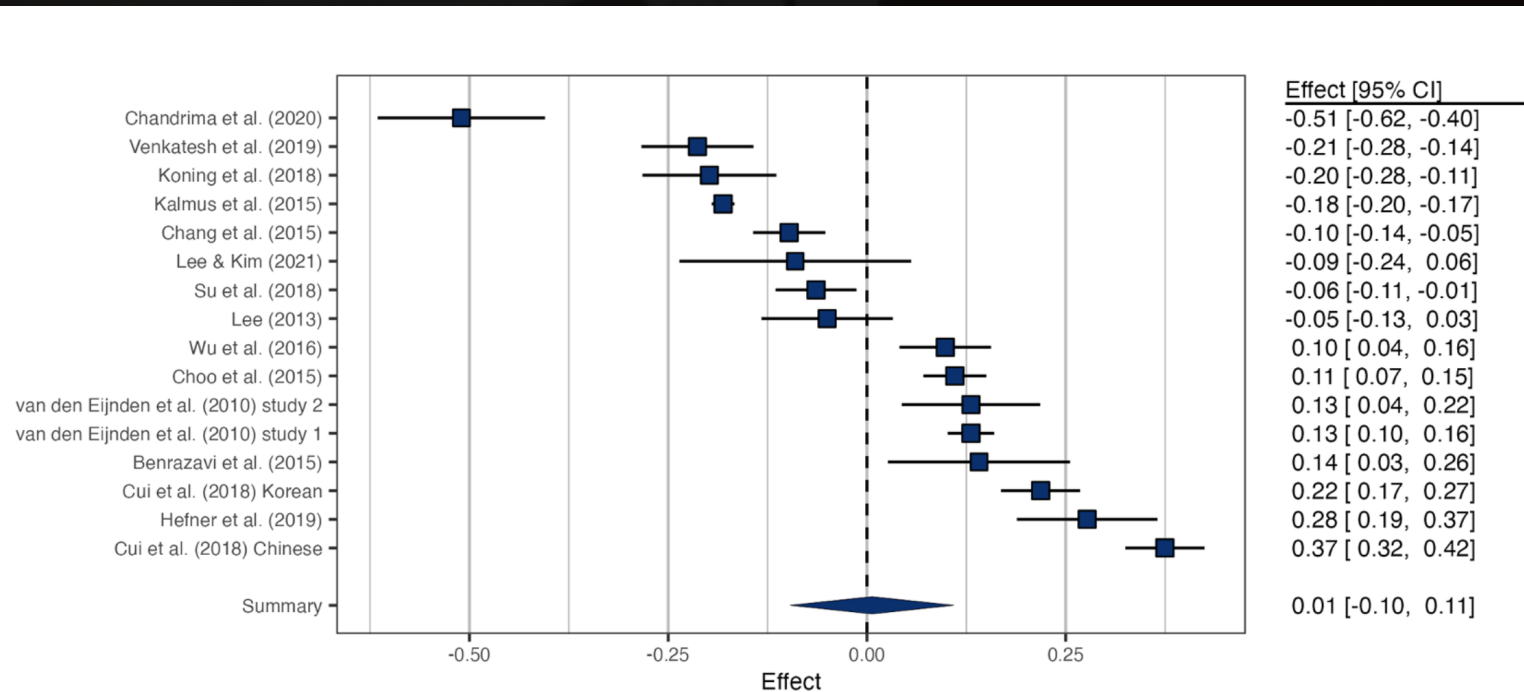

Fig. 6. The Effects of Restrictive Mediation on Problematic Internet Use.

Lukavská, K., Hrabec, O., Lukavský, J., Demetrovics, Z., & Király, O. (2022). The associations of adolescent problematic internet use with parenting: A meta-analysis. *Addictive Behaviors*, 135, 107423.

- u starších adolescentů (nad 14 let):

$$r = .25 [.05, .44]$$

Van Petegem, S., de Ferrerre, E., Soenens, B., van Rooij, A. J., & Van Looy, J. (2019). Parents' Degree and Style of Restrictive Mediation of Young Children's Digital Gaming: Associations with Parental Attitudes and Perceived Child Adjustment. *Journal of Child and Family Studies*, 28(5), 1379–1391.

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

Není restrikce jako restrikce

- Rules..... $r = -.18$
- Reactive restrictions..... $r = .19$

Geurts, S. M., Koning, I. M., Vossen, H. G. M., & van den Eijnden, R. J. J. M. (2022). Rules, role models or overall climate at home? Relative associations of different family aspects with adolescents' problematic social media use. *Comprehensive Psychiatry*, 116, 152318.

Rodinná prevence užívání obrazovkových médií

Není restrikce jako restrikce

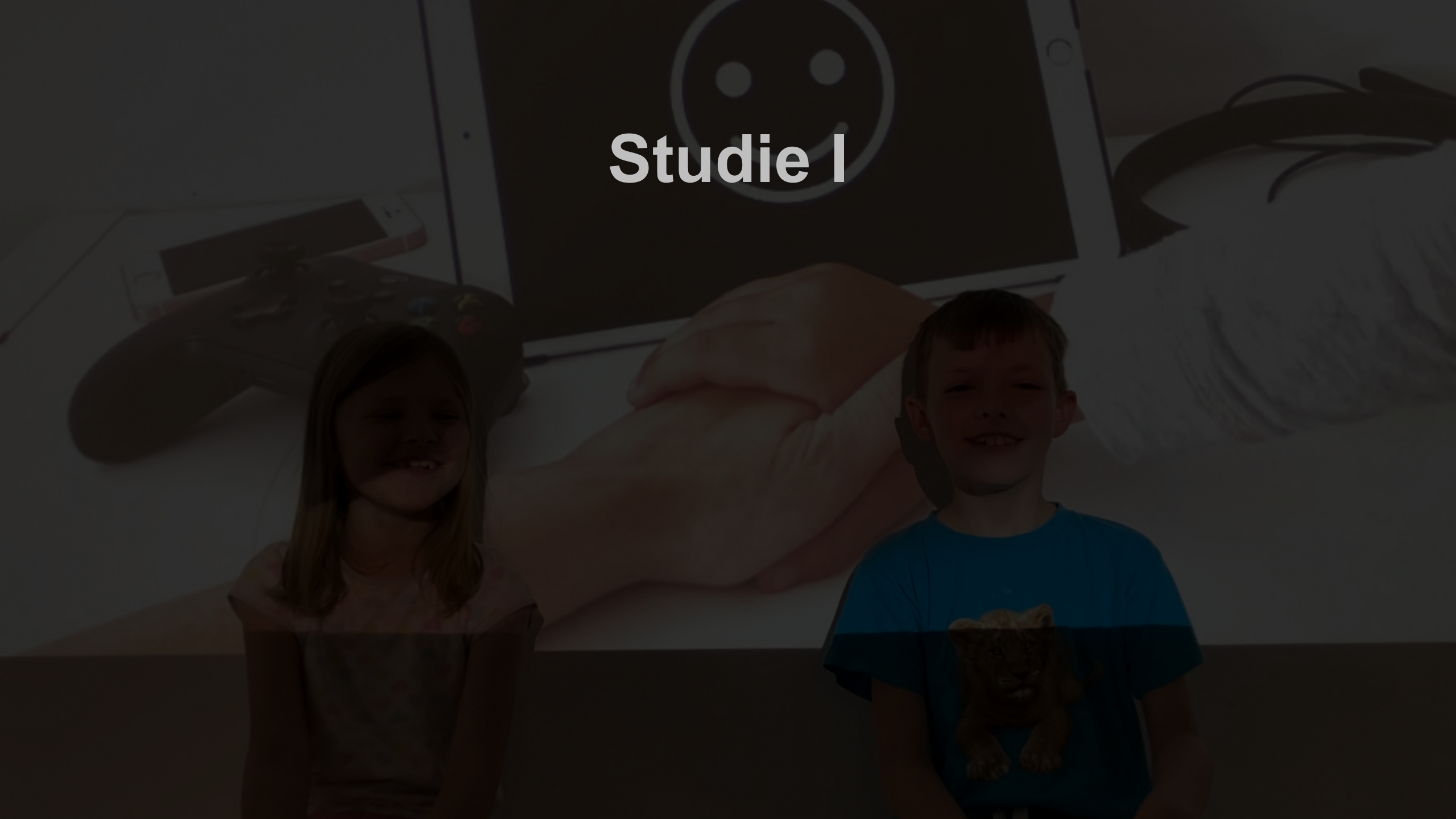
- Rules
- Reactive restrictions

MEPA-21

- Pravidla (3 položky)
 - *Máme dohodnutá pravidla, kolik času dítě stráví s obrazovkami.*
- Kontrola (5 položek)
 - *Nenechám dítě s obrazovkou déle, než máme dohodnuto.*
- Hyperprotekce (5 položek)
 - *Neustále kontroluji, čemu se dítě na obrazovce věnuje.*

Studie I

Studie I

- dotazníková prospektivní studie

jaro 2021

jaro 2023

respondenti

rodiče dětí mladšího
školního věku

N = 1915

- Czechia (N = 1099)
- Slovakia (N = 447)
- Finland (N = 369)

školy

Studie I

Proměnné

- rodičovské restriktivní strategie
 - Pravidla
 - Kontrola
 - Hyperprotekce
- screen time
 - skór na základě zjišťování času pro *jednotlivá zařízení* (smartphone/tablet, herní konzole, počítač, televize) a v *typický pracovní a víkendový den*
- nevhodné vzorce používání
 - při jídle, při usínání, při dojíždění...

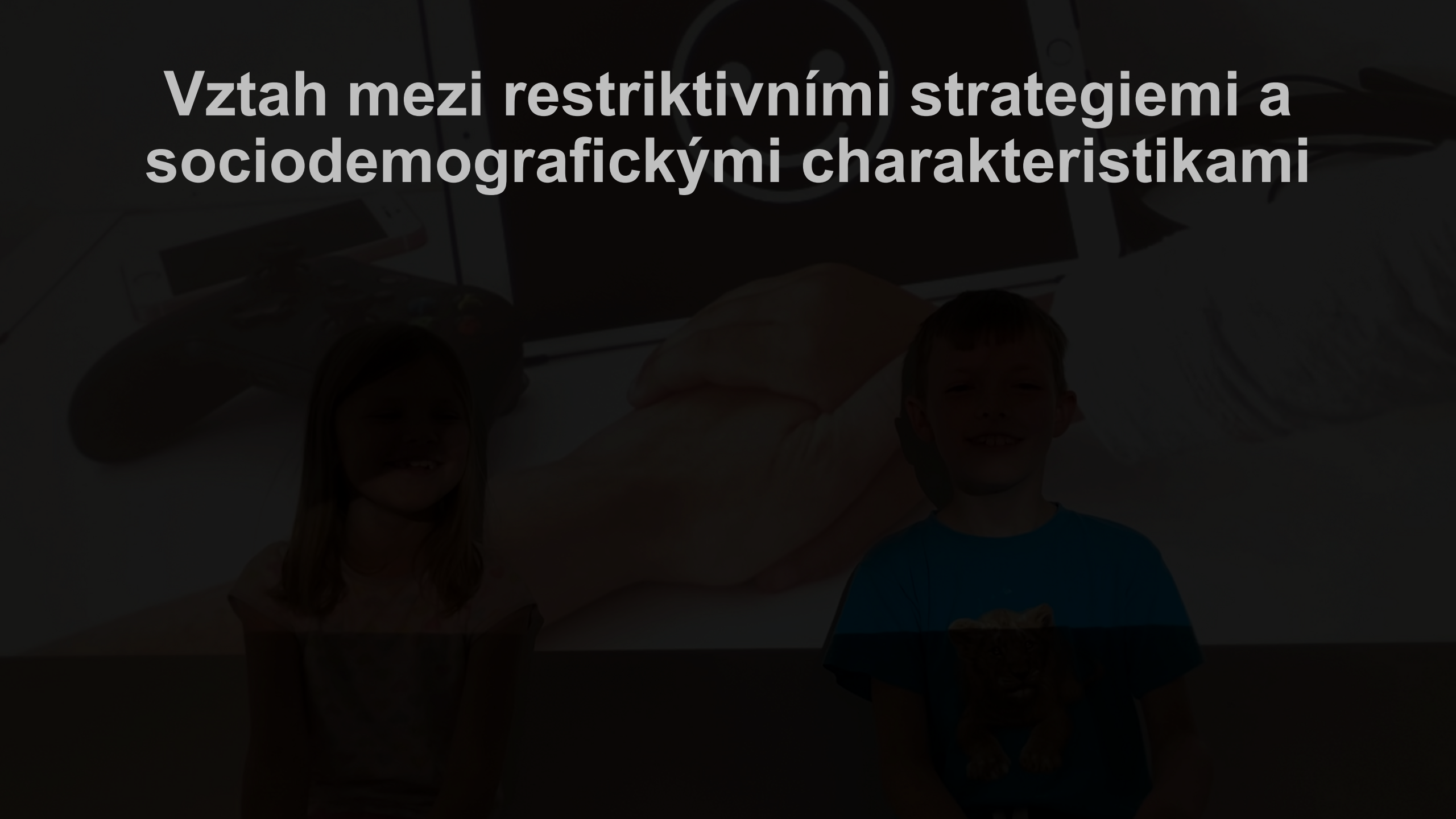
Vztah mezi restriktivními strategiemi a používáním obrazovek

	Čas strávený s obrazovkami	Nevhodné vzorce používání
Pravidla	-.12*** (-.08, -.16)	-.24*** (-.19, -.28)
Kontrola	-.16*** (-.12, -.21)	-.25*** (-.21, -.30)
Hyperprotekce	.03 (.07, -.02)	-.16*** (-.12, -.21)

Vztah mezi restriktivními strategiemi a rodičovskou vřelostí a kontrolou

	Vřelost	Kontrola
Pravidla	.21 *** (.16, .25)	.20*** (-.19, -.28)
Kontrola	.26*** (.21, .30)	.21*** (.16, .25)
Hyperprotekce	.18*** (.14, .22)	.36*** (.32, .40)

Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

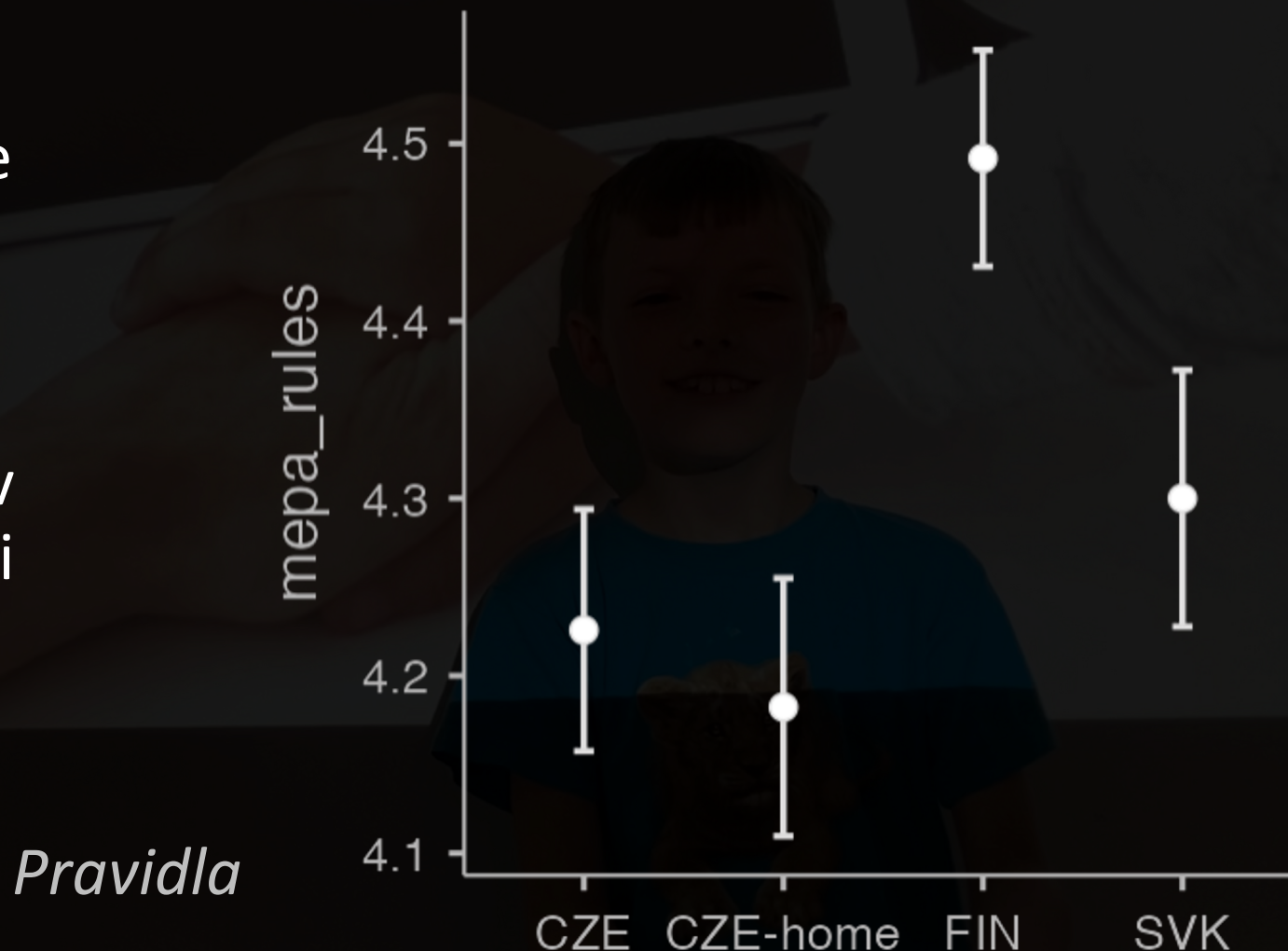
- ženy (matky) skórují výše ve všech restriktivních subškálách

	<i>t</i>	df	<i>p</i>	Mean difference	SE difference		Effect Size
Pravidla	4.23	333	< .001	0.243	0.0575	Cohen's d	0.296
Kontrola	4.60	342	< .001	0.221	0.0479	Cohen's d	0.318
Hyperprotekce	5.79	351	< .001	0.317	0.0548	Cohen's d	0.392

Note. $H_a \mu_F \neq \mu_M$

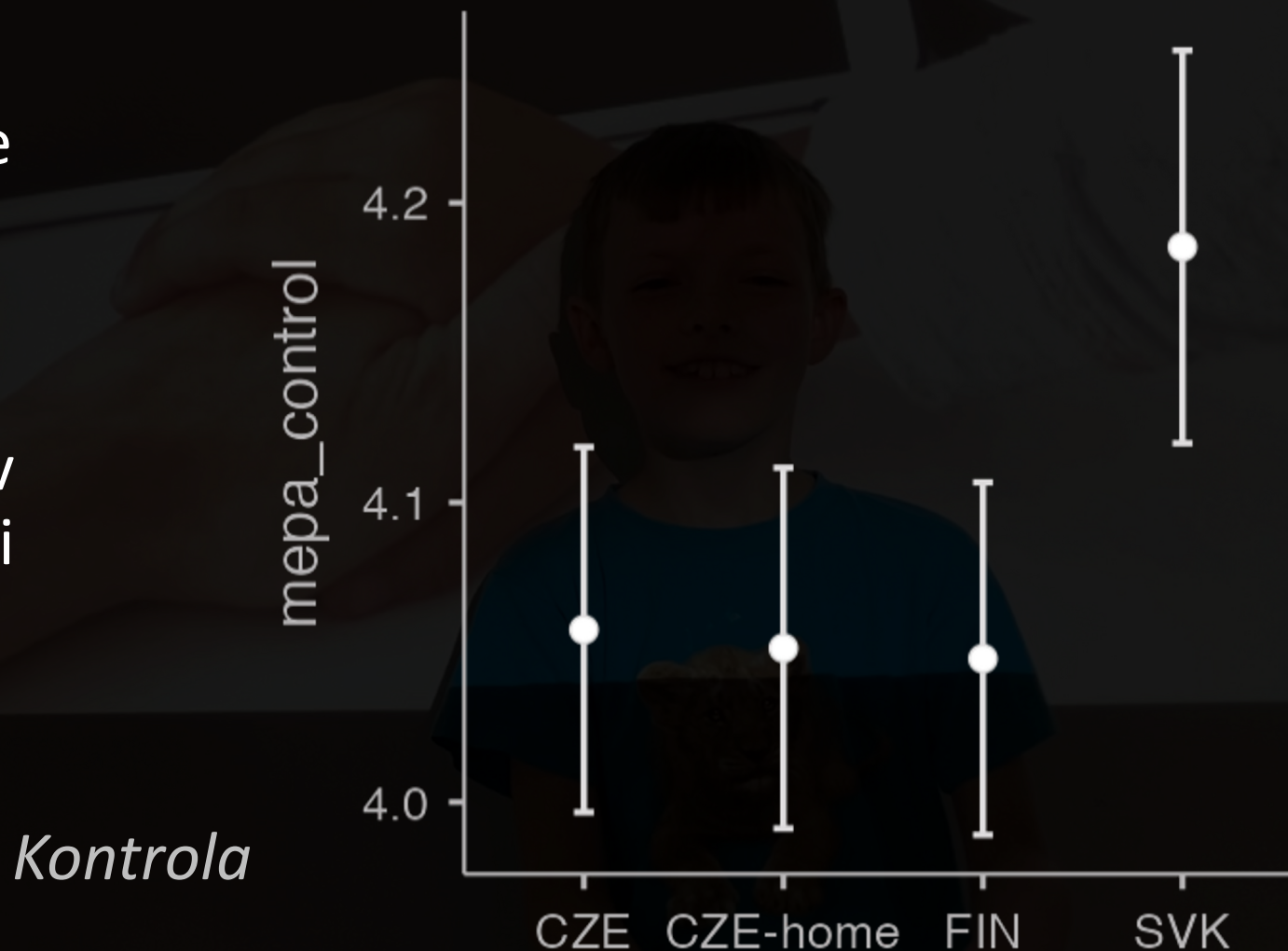
Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

- ženy (matky) skórují výše ve všech restriktivních subškálách
- Finové skórovali výše v Pravidlech, Slováci výše v Kontrole a Hyperprotekcí

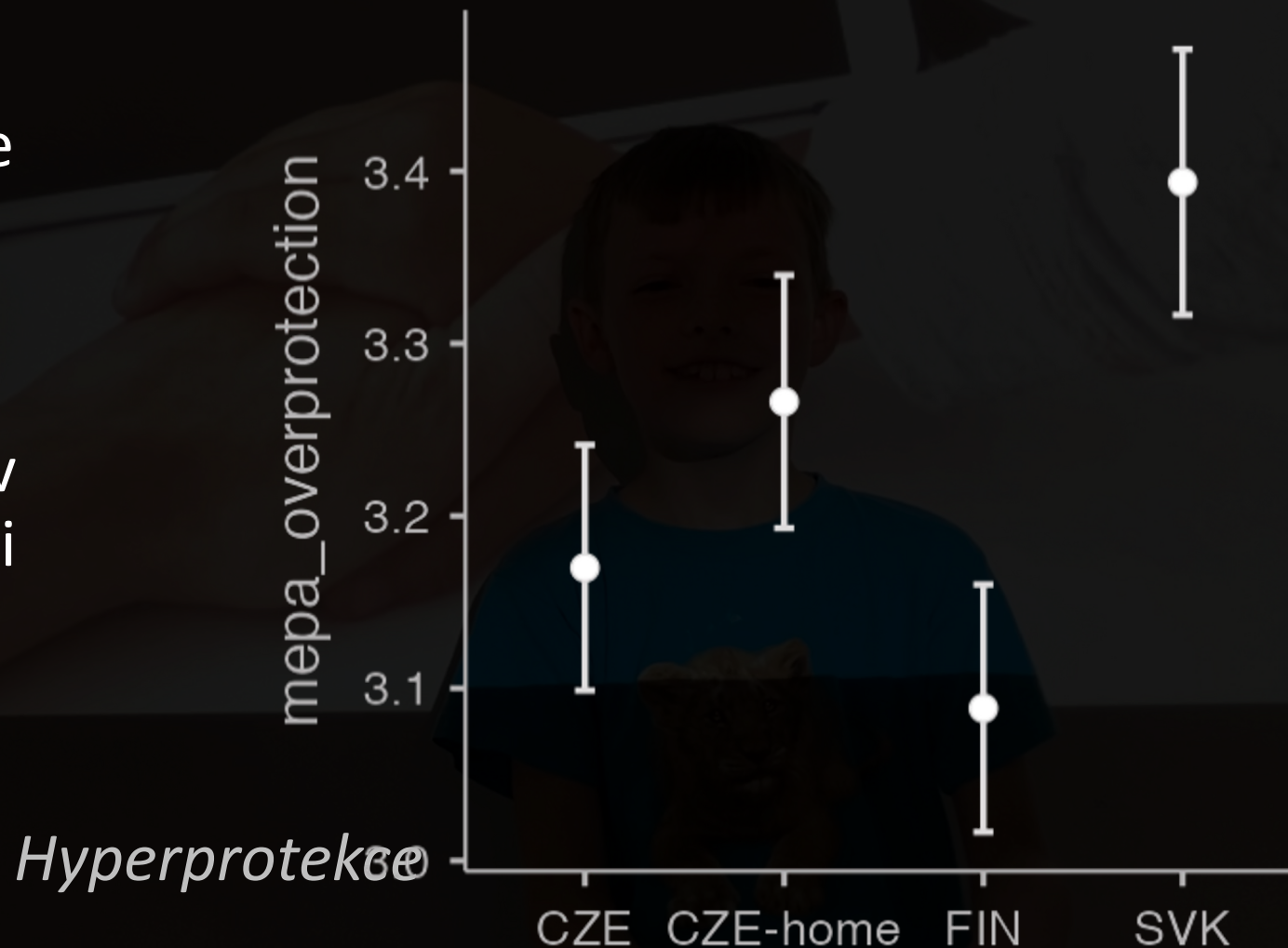
Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

- ženy (matky) skórují výše ve všech restriktivních subškálách
- Finové skórovali výše v Pravidlech, Slováci výše v Kontrole a Hyperprotekcí

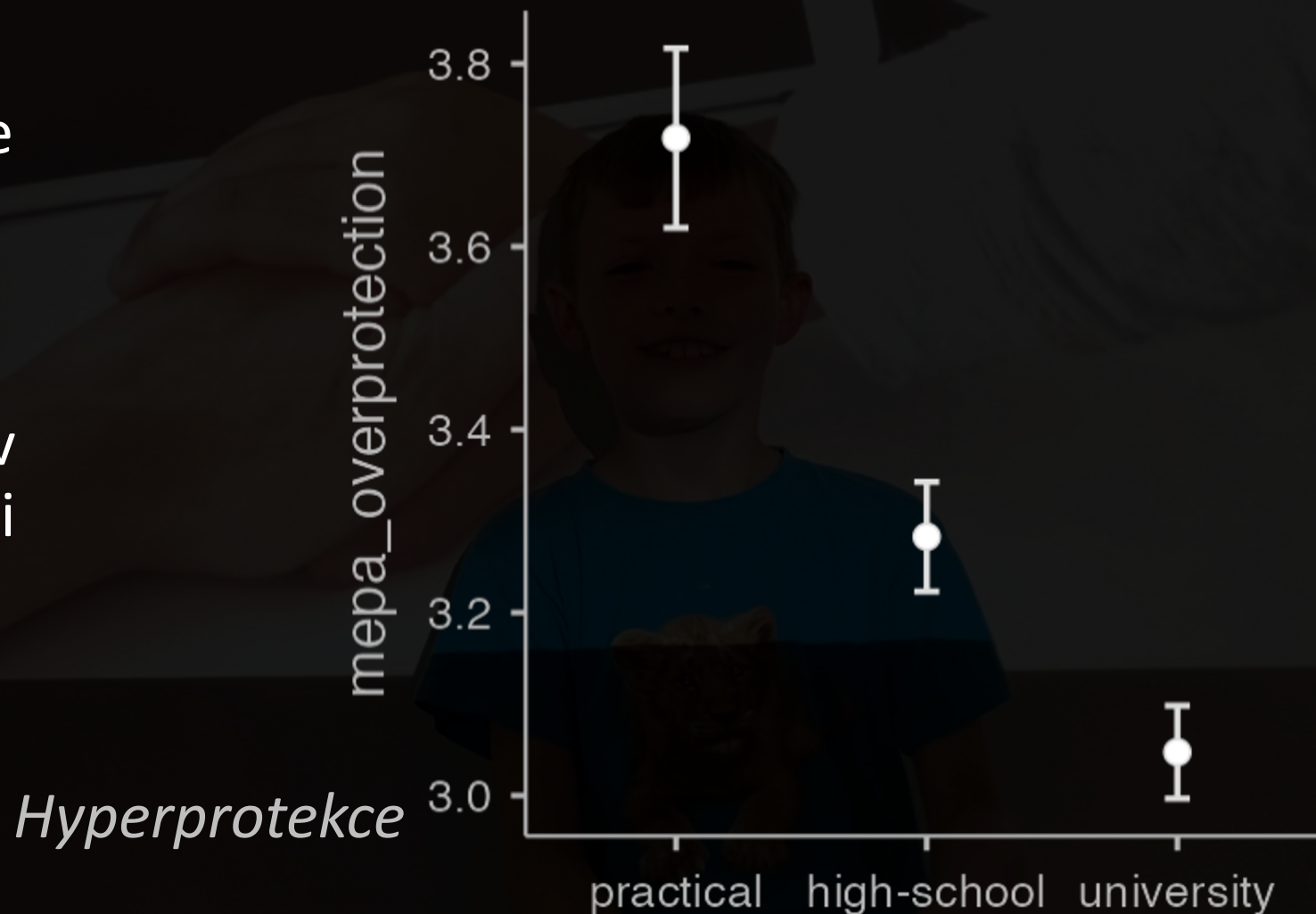
Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

- ženy (matky) skórují výše ve všech restriktivních subškálách
- Finové skórovali výše v Pravidlech, Slováci výše v Kontrole a Hyperprotekcí

Vztah mezi restriktivními strategiemi a sociodemografickými charakteristikami

- ženy (matky) skórují výše ve všech restriktivních subškálách
- Finové skórovali výše v Pravidlech, Slováci výše v Kontrole a Hyperprotekcí
- rodiče bez maturity skórovali výše v Hyperprotekcí

Shrnutí studie I

- Rodiče skórují velmi vysoko v Pravidlech a Kontrole, středně vysoko v Hyperprotekcí
- Pravidla a Kontrola souvisejí s nižším časem stráveným u obrazovek, Hyperprotektce ne
- Více vřelí a kontrolující rodiče skórují výše v Pravidlech, Kontrole a Hyperprotekcí
- Existují rozdíly mezi zeměmi v tom nakolik rodiče spoléhají na Pravidla (Finsko) a Kontrolu/Protekcí (Slovensko)
- Rodiče s nižším vzděláním skórují výše v Hyperprotekcí, což je nejméně efektivní strategie...
 - pomáhat rodičům s nastavováním a používáním **pravidel**

Studie II

- dotazníková průřezová studie

October 2022

respondenti

rodiče dětí a dospívajících
(6-10 let / 11-18 let)

N = 826

- rodiče dětí (N = 423)
- rodiče dospívajících (N = 403)

online panel

Studie II

Cíl

- zaměřená na (rušivé) používání chytrých telefonů:
- Ot1: Jak moc vadí rodičům, když děti používají mobily během společných či osobních činností?
- Ot2: Jak časté je používání mobile během činností časté u dětí (6-10 let) a dospívajících (11-18 let)?

Proč?

- používání chytrých telefonů může narušovat různé činnosti, mezilidskou interakci a vztahy (*technoference*)
- co považují rodiče za rušivé používání mobilů (u svých dětí) *nevíme*... těžko se pak formulují doporučení pro formulaci konkrétních pravidel

Studie II

Proměnné

- rodičovské postoje k používání mobilů během činností
- (výskyt používání mobilů během činností u dětí a dospívajících)

1. Při společném stolování doma	8. Během konverzace se sourozencem či kamarádem
2. Při návštěvě	9. Během společné hry se sourozencem nebo k...
3. Při společném stolování v restauraci	10. Během kulturního představení (kino, divadlo, koncert)
4. Když se má plně věnovat někomu nebo něčemu jinému (např. učení)	11. Během doby vymezené ke spánku, či během usínání
5. Při společné procházce nebo výletě	12. Během společného cestování
6. Když mu něco důležitého říkáte	13. Při čekání (např. na nádraží, u lékaře)
7. Během konverzace s vámi	14. Na toaletě

Rodičovské postoje dětského používání mobilů během činností

- rodiče ve velké většině (80%) neschvalují použití mobilu během žádné činnosti vyjma cestování, čekání, a na toaletě

1. Při společném stolování doma
2. Při návštěvě
3. Při společném stolování v restauraci
4. Když se má plně věnovat někomu nebo něčemu jinému (např. učení)
5. Při společné procházce nebo výletě
6. Když mu něco důležitého říkáte
7. Během konverzace s vámi
8. Během konverzace se sourozencem či kamarádem
9. Během společné hry se sourozencem nebo k...
10. Během kulturního představení (kino, divadlo, koncert)
11. Během doby vymezené ke spánku, či během usínání
12. Během společného cestování
13. Při čekání (např. na nádraží, u lékaře)
14. Na toaletě

How would you feel if your child would use a smartphone during following activity:	I wouldn't mind it at all	I wouldn't mind it	Neutral	I would mind it	I couldn't stand it
During family mealtime	11 2.6%	31 7.3%	34 8.0%	74 17.5%	273 64.5%
During a visit	10 2.4%	49 11.6%	43 10.2%	145 34.3%	176 41.6%
During dinning in the restaurant	6 1.4%	29 6.9%	31 7.3%	82 19.4%	275 65.0%
When s/he is supposed to focus on something else (e.g., studying)	3 0.7%	11 2.6%	18 4.3%	46 10.9%	345 81.6%
When walking or hiking or being on trip together	15 3.5%	37 8.7%	33 7.8%	96 22.7%	242 57.2%
When you are saying something important to him/her	4 0.9%	11 2.6%	22 5.2%	56 13.2%	330 78.0%
During parent-child conversation	7 1.7%	19 4.5%	34 8.0%	96 22.7%	267 63.1%
During a conversation with his/her peer (e.g., sibling, friend etc.)	9 2.1%	44 10.4%	63 14.9%	147 34.8%	160 37.8%
When playing with a peer (e.g., sibling, friend etc.)	12 2.8%	53 12.5%	57 13.5%	141 33.3%	160 37.8%
When attending a cultural performance (e.g., theatre, cinema, concert)	5 1.2%	10 2.4%	18 4.3%	35 8.3%	355 83.9%
During bedtime	7 1.7%	16 3.8%	19 4.5%	58 13.7%	323 76.4%

How would you feel if your child would use a smartphone during following activity:	I wouldn't mind it at all	I wouldn't mind it	Neutral	I <u>would</u> <u>mind</u> it	I couldn't stand it
During family mealtime	10 2.5%	35 8.7%	22 5.5%	82 20.3%	254 63.0%
During a visit	6 1.5%	51 12.7%	54 13.4%	138 34.2%	154 38.2%
During dinning in the restaurant	5 1.2%	39 9.7%	31 7.7%	91 22.6%	237 58.8%
When s/he is supposed to focus on something else (e.g., studying)	5 1.2%	18 4.5%	24 6.0%	66 16.4%	290 72.0%
When walking or hiking or being on trip together	16 4.0%	53 13.2%	65 16.1%	125 31.0%	144 35.7%
When you are saying something important to him/her	4 1.0%	18 4.5%	30 7.4%	55 13.6%	296 73.4%
During parent-child conversation	3 0.7%	38 9.4%	34 8.4%	95 23.6%	233 57.8%
During a conversation with his/her peer (e.g., sibling, friend etc.)	6 1.5%	57 14.1%	92 22.8%	135 33.5%	113 28.0%
When playing with a peer (e.g., sibling, friend etc.)	8 2.0%	51 12.7%	79 19.6%	149 37.0%	116 28.8%
When attending a cultural performance (e.g., theatre, cinema, concert)	3 0.7%	16 4.0%	27 6.7%	34 8.4%	323 80.1%
During bedtime	5 1.2%	26 6.5%	27 6.7%	85 21.1%	260 64.5%

Rodičovské postoje dětského používání mobilů během činností

- korelace s rodičovskou
 - vřelostí ($r = .32 / .24$)
 - kontrolou ($r = .23 / .30$)
- korelace s negativními postoji k obrazovkám obecně
 - $r = .24 / .21$

1. Při společném stolování doma
2. Při návštěvě
3. Při společném stolování v restauraci
4. Když se má plně věnovat někomu nebo něčemu jinému (např. učení)
5. Při společné procházce nebo výletě
6. Když mu něco důležitého říkáte
7. Během konverzace s vámi
8. Během konverzace se sourozencem či kamarádem
9. Během společné hry se sourozencem nebo k...
10. Během kulturního představení (kino, divadlo, koncert)
11. Během doby vymezené ke spánku, či během usínání
12. Během společného cestování
13. Při čekání (např. na nádraží, u lékaře)
14. Na toaletě

Shrnutí studie II

- Rodiče se shodují v tom, při kterých činnostech jim používání mobilů vadí
- Činností, při kterých rodičům používání mobilů vadí, je celkem hodně
- Platí to jak pro rodiče dětí 6-10 let, tak pro rodiče dospívajících (11-18 let)
- Výsledky mohou být podkladem pro doporučení stran formulace pravidel používání chytrých telefonů v rámci rodiny
- Je však ještě třeba zjistit, jak to vidí děti a dospívající

Děkuji za pozornost!

katerina.lukavska@pedf.cuni.cz

This project was supported by Grant Agency of Czech Republic (no. 21-31474S)

Výskyt používání mobilů během činností

